

INTERPRETACIJA DEDIŠČINE

VERENA PERKO

TEMELJNI PROBLEM JE SLOVENSKA TERMINOLOGIJA

V slovenskem jeziku ima izraz interpretacija najmanj

6 različnih pomenov.

Splošni termini ne označujejo tistega, kar v vsebinskem pogledu interpretacija dediščine zahteva.

JE PROCES

Specifičen in kompleksen proces, ki se postopoma odvija med strokovnjakom interpretom in uporabnikom in ki se praviloma nadaljuje na osebni ravni tudi po koncu komunikacije.

JE IDENTIFIKACIJA

Proces identifikacije ali prepoznavanja in namenskega izbora predmetov ter tistih vsebin, po katerih naj stečejo osebni procesi ponotranjenja dediščinskih vrednot, ki naj postanejo gradniki znanja in stališč v osebni strukturi posameznika.

NI NAŠTEVANJE PODATKOV

Procesa ni mogoče vzpostaviti zgolj s prezentacijo samega predmeta in z naštevanjem empirično pridobljenih podatkov.

Podatki ne morejo sprožiti verižnih psiholoških efektov, vzpodbujenih z miselnimi in čustvenimi odzivi na interakcijo in komunikacijo.

JE RAZLAGA Z NAMENOM

Namen procesa je udeleženca vzpodbuditi h kognitivnemu in emocionalnemu angažiranju in doseči vnaprej prepoznane cilje:

- vrednote in pomene dediščine,
- osebni odnos, občutek pripadnosti, ponos in osebna odgovornost,
- varovanje in ohranjanje dediščine kot življenjske vrednote v izvornem okolju,

SPECIFIČNA ZNAČILNOST INTERPRETACIJE DEDIŠČINE

Volja do zadržanja znanj je povsem specifičen in edinstven vidik dediščine.

Gospodarske, turistične in znanstvene ustanove (vsaj ne neposredno), mu niso podvržene.

Zadržanje znanj je izrazito imanentna in eksplicitna etična obveza dediščinskih ustanov.

KAJ JE ZA SLOVENCE DEDIŠČINA?

NARAVNA IN KULTURNA DEDIŠČINA = (NAŠA) DEDIŠČINA

- Naravna in kulturna dediščina sta termina, ki sta pri nas vezana predvsem na **zakonsko in institucionalno** ovrednoteno gradivo, vsebine in izvorne prostore.
- Na konceptualni ravni ni vključeno, kar **skupnostim predstavlja izrecne vrednote in pomene**, čepravno je dediščina po mednarodnih določilih to, kar ljudje prepoznajo kot vrednoto življenjskega okolja in kar immanentno odraža voljo in težnje (skupnosti) po ohranjanju.

KAJ JE GOVERMENTALIZEM?

Dediščina, ki je osredotočena na zakonsko in institucionalno, znanstveno ovrednoteno gradivo, vsebine in najdišča, je veliko močnejše podvržena prepletenim procesom govermentalizma.

S tem izrazom označujemo nevidno povezanost dediščinskih in raziskovalnih ustanov v državne in politične igre moči (T. Šola, L. Smith).

ODRAZ SKUPNOSTI ALI MINISTROVE VOLJE?

- Naravna dediščina v Sloveniji je – karikirano rečeno, odvisna od vsakokratne ministrove naklonjenosti, njegovega (ne)znanja in dobre volje in ni stvar, o kateri bi odločala skupnost, ki v tem okolju živi.
- Posledično se v velike mednarodne projekte naravne dediščine komajda kdaj vključuje kulturno dediščino, čeravno zna vsak kmet utemeljiti, kako neločljivo sta narava in človek (in s tem tudi kultura) povezani.

O birokratih

Gregor spozna, da se je iz takega življenja najbolje umakniti. Umre tako, kot umrejo žuželke. Najde ga služkinja, pomete na smetišnico in odvrže ven.

Potem se vsi (družina) po dolgem času odpravijo na sprehod. Oče in mati opazujeta razposajeno hčer. Ker je mlada in lepa skleneta, da je godna za možitev. Zunanji dogajali prostor se razširi in namesto dežja posije sonce. Preteklost je pozabljena, bistvena je samo prihodnost. (Franz Kafka, Proces)

POSKUS DEFINICIJE

Interpretacija dediščine je kompleksen komunikacijski proces, vpet med dediščino, interpretatorjem in javnostjo, ki ga lahko označimo kot razlaga z namenom vzpodbuditi h kognitivnemu in emocionalnemu angažiranju udeleženca, da bi dosegli vnaprej prepoznane cilje:

- razkrivati in podpirati različne vrednote in pomene dediščine,*
- vzpodbujati vzpostavljanje osebnega odnosa, občutka pripadnosti, ponosa in osebne odgovornosti,*
- vzpodbujati k varovanju in ohranjanju dediščine kot življenjske vrednote v življenjskem okolju,*
- težiti k zadržanju dediščinskih znanj.*

»Temeljna naloga klasičnega izražanja je poimenovanje stvari
in z imenom nazvati njihovo bistvo« (M. Foucault, 1970)